

Bemærkninger til forslaget

På trods af regeringens erklærede målsætning om at indbygge hensynet til en bæredygtig udvikling i alle de forskellige politikområder spiller dette hensyn en helt underordnet rolle i industripolitikken.

Dette er overordentlig beklageligt. Den måde, vi producerer på, og holdbarheden og arten af det, vi producerer, har afgørende betydning for belastningen af naturgrundlaget. Det gælder så meget desto mere, som det af samfundsøkonomiske grunde er nødvendigt at forøge den samlede produktion.

Sagen er, at Danmark er i en dobbelt klemme. På den ene side oplever vi i stigende omfang, at naturen reagerer på vore påvirkninger. Iltsvind i havene, skovdød, forsuring af søerne, huller i ozonlaget, øget indhold af kuldioxid i atmosfæren og udryddelse af flere dyrearter er kun få af mange eksempler på, at der er en grænse for, hvor meget naturen kan tåle. Derfor er der i de senere år i Danmark og udenlands taget en række initiativer til at udbedre gamle skader og hindre, at nye problemer opstår. Der er dog intet, der tyder på, at de tiltag, der er taget, er tilstrækkelige, og der er vel ingen, der tror, at vi har set det sidste miljøbevarende tiltag, endsi­ge den sidste miljøkatastrofe. Derfor er der god grund til at fortsætte og intensivere arbejdet med at beskytte og rense vore omgivelser.

På den anden side har vi i Danmark massive økonomiske problemer: den alt for store arbejdsløshed og de årlige underskud på betalingsbalancen med en øget gældssætning til følge. Gennem en række år er der blevet gennemført en række tiltag, der sigter på at rette op på vor for svage konkurrenceevne. På trods af disse tiltag vokser arbejdsløsheden, og vi har stadig væk underskud på saldoen i forhold til udlandet. Vi må derfor finde nye veje i vores konkurrenceevnepolitik. En række undersøgelser bl.a. foretaget af Det Økonomiske Råd tyder på, at danske virksomheder har et teknologisk efterslæb i forhold til udenlandske konkurrenter. Det er på denne baggrund, den øgede teknologiske indsats i de senere år skal ses. De teknologipolitiske ordninger er såvel i virkning som formulering meget bredt favnende.

Danmark er ingen økonomisk sværvægter. Det afspejles naturligvis i vores virksomhedsstruktur. Antallet af danske virksomheder med afgørende markedsdominans og deraf følgende økonomisk styrke til store og ofte risikobetonede forsknings- og udviklingsaktiviteter er minimalt, hvis der overhovedet er nogen.

På denne baggrund må vi forvente at få størst udbytte ved at målrette vores udviklingsindsats mod områder, hvor vi har særlige forudsætninger, eller hvor der er udek­kede behov, og hvor vi derfor har en chance for at udvikle særlige forudsætninger. Ved en sådan strategi har vi mulighed for samtidig at udvikle vores velfærd (f.eks. i form af et bedre miljø) og udvikle produkter og teknologi­er med eksportmuligheder. I de fleste tilfælde står vore samhandelspartnere over for tilsvarende problemer, som vi gør, og der er derfor gode eksportmuligheder i at komme først med nyskabelser.

Dansk industri har en række styrkepositioner på områder, hvor der har været særlige forudsætninger. Som eksempel kan nævnes det landbrugsindustrielle kompleks og det byggeindustrielle kompleks. Nye styrkepositioner kan skabes ved en bevidst satsen på særlige områder og en målretning af erhvervsfremmidlerne i tilknytning hertil. Sideløbende med denne målrettede indsat skal der dog fortsat satses på mere generelle teknologiske udviklingsprogrammer, da der stadig er et behov for, at dansk industri får viden om og ibrugtager mere bredt anvendelige nyskabelser, f.eks. inden for informationsteknologi, bioteknologi og materialeteknologi.

Det skal tilføjes, at en lang række undersøgelser af metoder til varig styrkelse af konkurrenceevnen peger hen mod en strategi som den her skitserede. Som eksempel kan nævnes den undersøgelse af konkurrenceevnen i 10 lande, som er gennemført af M.E. Porter fra Harvard School of Business.

Et hovedmiddel i de nævnte udviklingsprogrammer bør være udviklingskontrakter. Dette instrument findes allerede i den danske industripolitik, men benyttes alt for lidt, fordi det ikke er led i en egentlig samlet strategi. Kernen i en udviklingskontrakt er, at